

Fagprøven

1. Hvad er en fagprøve og hvordan afvikles den?

Fagprøven er den afsluttende prøve for specialerne, mens de korte trin afsluttes med en mindre praktisk prøve.

Fagprøven tager udgangspunkt i en arbejdsopgave i virksomheden, som eleven skal planlægge og gennemføre i virksomheden og efterfølgende dokumentere ved en fagprøverapport. Se nærmere under spørgsmål 8. Fagprøven afsluttes med en mundtlig eksamen, hvor eleven præsenterer sit projekt.

Fagprøven skal vise, hvorvidt eleven har nået slutmålene for uddannelsen, og derfor skal fagprøven afspejle arbejdsopgaver, som en nyuddannet vil kunne blive mødt med i en virksomhed. Se nærmere under spørgsmål 6-7.

2. Kan jeg få dispensation og slippe for fagprøven, hvis jeg har lavet en hovedopgave i en tidligere uddannelse?

Nej. Det faglige udvalg har ikke mulighed for at dispensere for fagprøven. Så fagprøven skal gennemføres uanset, om man i øvrigt har fået eftergodkendt det meste af eller hele uddannelsen på baggrund af erhvervserfaring og andre kurser/uddannelser.

3. Hvornår ligger fagprøven?

Handelsskolen fastlægger skoleperioder og fagprøve, når uddannelsesaftalen er indsendt og registreret på handelsskolen. Skolen skal planlægge fagprøven, så projektet ligger inden for de sidste 6 måneder af uddannelsesperioden.

4. Hvad med fagprøven, hvis jeg skal på barsel?

Hvis du bliver gravid og skal på barsel, mens du endnu er elev, er det meget vigtigt, at du sammen med din virksomhed og skole så hurtigt som muligt får drøftet og aftalt, hvorvidt din uddannelsesaftale skal forlænges pga. barsel. (Se nærmere om forlængelse ifm. barsel under spørgsmålet om Forlængelse af uddannelsesperioden)

Hvis din uddannelsesaftale forlænges, skal skolen typisk fastlægge et nyt skoleforløb til dig, for din fagprøve må først gennemføres inden for de sidste 6 måneder af din uddannelse. Hvis din uddannelsesaftale bliver forlænget med f.eks. et år, skal din fagprøve derfor udskydes til efter endt barsel. Det faglige udvalg dispenserer ikke fra denne regel, for fagprøven skal afspejle dine kompetencer ved afslutningen af uddannelsen.

5. Hvordan håndterer man fortrolige oplysninger i forbindelse med fagprøven?

Elevens fagprøve tager udgangspunkt i en fagprøveaftale/problemformulering, som er aftalt mellem virksomhed, elev og skole. Derfor bør virksomheden allerede inden, at fagprøven aftales, overveje, hvorvidt eleven kan gennemføre den planlagte fagprøve i virksomheden. Og virksomheden skal aftale med eleven, hvilke oplysninger i virksomheden eleven kan få adgang til.

Dernæst kan skole og virksomhed aftale evt. hensyn ved udpegning af censor til den mundtlige eksamination. Skolen kan f.eks. undlade at udpege en censor fra en konkurrerende virksomhed, hvis fagprøvens emne vedrører

følsomme oplysninger. Alternativt må man aftale en fagprøveaftale/problemformulering, der ikke berører følsomme oplysninger.

6. Hvad kan fagprøve handle om?

Fagprøven skal afspejle livet som faglært, og elevens fagprøve må derfor tage udgangspunkt i en arbejdsopgave, som en nyuddannet faglært ville få ansvaret for at udføre i praktikvirksomheden. Fagprøven tester, hvorvidt eleven har nået slutmålene for uddannelsen, og hvorvidt eleven kan udføre en faglærts arbejdsopgaver inden for det pågældende speciale.

7. Hvorfor fraråder det faglige udvalg fagprøver inden for psykisk arbejdsmiljø og uddannelse?

Fagprøven skal teste, hvorvidt eleven har nået slutmålene for uddannelsen, og slutmålene er arbejdsrelaterede kompetencer, da det jo netop er en erhvervsrettet uddannelse. Fagprøven tester ikke alene teorien fra skoleopholdene eller alene færdigheder fra praktikplanen.

De faglige udvalg finder ikke, at det er relevante fagprøveemner at beskæftige sig med praktikstedets psykiske arbejdsmiljø eller med elevuddannelsernes fremtid eller gennemførelse. Det vil normalt ikke være den nyuddannede faglærtes selvstændige arbejdsopgave i en virksomhed.

Og fagprøven skal ikke være det tidspunkt, hvor eleven rejser eventuelle problemer om mangelfuld oplæring eller andre problemer på praktikstedet, som eleven og den oplæringsansvarlig kan have andre interesser i at rejse. De problemer skal der tages hånd om på anden vis. Se evt. nærmere under Spørgsmål om håndtering af tvister i uddannelsesforhold.

Hvis den slags problemformuleringer godkendes på det offentlige område, opstår desuden et ekstra problem: Så længe fagprøven alene holdes mellem eleven og den uddannelsesansvarlige (samt de oplæringsansvarlige), vil en spørgeskemaundersøgelse og fagprøverapport være et internt anliggende, men bliver rapporten fremlagt på f.eks. et møde i institutionen eller på anden måde inddraget i den offentlige forvaltning, vil rapporten og dens konklusioner blive omfattet af lov om offentlighed i forvaltningen - og dermed vil fagprøven kunne få konsekvenser, som hverken eleven eller den uddannelsesansvarlige kan gennemskue på forhånd.

8. Hvor meget fri skal eleven have til fagprøven?

Fagprøven tager udgangspunkt i en arbejdsopgave i praktikvirksomheden. Når elev, virksomhed og skole har aftalt problemformuleringen, skal eleven i gang med at udføre arbejdsopgaven i praktikken.

Typisk vil virksomhed og elev i forbindelse med problemformuleringen aftale nærmere om, hvordan og hvornår eleven udfører arbejdsopgaven. Der er ikke nogle bestemte rammer for, hvornår det foregår, og hvor lang tid det tager. Det vil afhænge af den konkrete arbejdsopgave, og det skal aftales af eleven og virksomheden på baggrund af problemformuleringen.

Fagprøven tager som nævnt udgangspunkt i en arbejdsopgave i virksomheden. Derfor vil arbejdet foregå i virksomheden, medmindre elev og virksomhed aftaler andet, og denne del af fagprøven vil derfor typisk foregå på lige fod med elevens øvrige arbejdsopgaver. Men virksomheden skal selvfølgelig sørge for, at eleven får den fornødne vejledning, tid og ro til arbejdsopgaven.

Når eleven har gennemført arbejdsopgaven, skal eleven dokumentere det i en fagprøverapport eller lignende. Dette arbejde foregår i en skoleperiode, som skolen har udmeldt og fastlagt i lighed med de øvrige skoleperioder på uddannelsen.

Det er skolen, der er ansvarlig for denne skoleperiode/uge, og derfor er det også skolen, der aftaler med eleven, hvor eleven befinder sig under skoleperioden. Skolen kan derfor vælge at lade eleven arbejde hjemme, men skolen skal stille vejledning og lokale til rådighed, hvis det er nødvendigt (På de to kontorspecialer Lægeseekretær og Offentlig Administration er skoleperioden 2 uger).

Eleven skal som nævnt i skoleperioden dokumentere sig arbejdsopgave, herunder knytte teori til opgaven, reflektere og evaluere forløbet og forberede sig til præsentationen ved den mundtlige eksamen.

Skoleperioden omfatter også den mundtlige eksamination, og dermed skal eksamens-dagen medregnes i den skoleperiode, som eleven har til at udarbejde sin dokumentation.

Virksomhed og elev skal kunne skelne mellem

- "at udføre arbejdsopgaven", som foregår i praktiktiden efter aftale med virksomheden, og
- "at dokumentere fagprøven", som foregår i den fastlagte skoleperiode efter aftale med skolen.

9. Hvem har ophavsretten til fagprøven?

Fagprøverapporten er elevens opgave. Det vil sige, at eleven har rettighederne til rapporten.

Hvis virksomheden ønsker at anvende rapporten i virksomheden efterfølgende, kan dette aftales mellem elev og virksomhed. En del virksomheder vælger derfor i forbindelse med fagprøveaftalen at tilføje en passus om, at virksomheden "har rettigheden til at anvenderapporten", hvilket både elev og virksomhed underskriver.

Skolen kan ikke anvende rapporten som eksempel i orienteringen til andre elever, censorer eller andre, medmindre den pågældende elev/virksomhed har givet samtykke til dette. Men skolen kan naturligvis bede eleven om tilladelse/underskrift til dette, fx i forbindelse med at eleven afleverer fagprøverapporten.

Man skal være opmærksom på, at reglerne om ophavsret ved eksamen ikke dækker den faktiske arbejdsopgave, som er blevet udført i praktikvirksomheden forud for rapporten og den mundtlige eksamen. Fagprøven tager udgangspunkt i, at eleven udfører en konkret arbejdsopgave i praktikvirksomheden og efterfølgende dokumenterer opgaven og processen i rapporten eller på anden vis. Hvis arbejdsopgaven resulterer i et eller flere fysiske produkter, f.eks. en pjece, priskalkulationer eller andet, er disse produkter ikke ophavsretligt beskyttet af eksamensreglerne. Fagprøvens arbejdsopgave sidestilles med alle andre arbejdsopgaver, som eleven udfører for sin arbejdsgiver, og følger de almindelige regler for medarbejderes ophavsret.